

29
ROČNÍK 12

23. května 2003

V ČÍSLE:

Lingvisté v kontaktu • Výsledky literární soutěže • Speciální olympiáda a Sportovní den na UP • Otázka pro děkana PŘF UP • Studentská rubrika • Rozhovor s vedoucí CDV UP

Za účasti zástupců Univerzity v Postupimí, spolkové vlády SRN, velvyslance SRN v Praze, představitelů MŠMT, UP a její Filozofické fakulty se v pondělí 19. 5. uskutečnil v aule FF UP slavnostní akt inaugurace nadačního profesora Spolkové republiky Německo dr. J. Krappmanna. Ustavení nadačního profesora na UP souvisí s mezinárodním uznáním činnosti Centra pro výzkum moravské německé literatury na FF UP, na jejíž Katedře germanistiky má dr. J. Krappmann za úkol vést výzkum moravské německé literatury.

-red-, foto -tj- ▶

Dr. J. Krappmann nadačním profesorem na UP

■ Slavnostním aktem inaugurace nadačního profesora Spolkové republiky Německo dr. J. Krappmanna na Katedře germanistiky Filozofické fakulty UP, který proběhl 19. 5. v aule FF UP, vyvrcholila jedna z etap vývoje Centra pro výzkum moravské německé literatury založeného v květnu 1998 při Katedře germanistiky FF UP. Právě ocenění jeho výrazných vědeckých aktivit vedlo spolkovou vládu SRN k ustavení tohoto postu na olomoucké germanistice, a to poprvé mimo hranice Německa. V lednu 2003 získal ve výběrovém řízení toto místo dr. J. Krappmann, k jehož hlavním úkolům patří vedení výzkumu moravské německé literatury, začlenění výzkumných výsledků do přednášek a seminářů pro studenty (nejen) olomoucké germanistiky a intenzivní spolupráce s českými i zahraničními pracovišti, která by z olomouckého výzkumného centra vytvořila mezinárodně uznávané vědecké pracoviště.

Jak v laudatiu připomněl prof. L. Václavek, vedoucí Centra pro výzkum moravské německé literatury, pracuje dr. J. Krappmann na UP již 11 let. V jejich průběhu na Katedře germanistiky FF UP působil nejdříve jako lektor, poté jako odborný asistent, v roce 1999 zde úspěšně ukončil doktorské studium a nyní se připravuje k habilitaci. Vede semináře a přednášky k německé literatuře barokní epochy a 19. stol., věnuje se nejnovější švýcarské literatuře a studenty seznamuje s německou duchovní kulturou. V Centru se věnuje koncepční, analytické a monografické práci a jeho mnohostranná činnost literárního vědce se promítá i do vedení doktorandů. Ve své bohaté výzkumné činnosti zaměřené na moravskou německou literaturu se soustředil zejména na princip teritoriálního, regionálního literárního bádání: *Regiony jsou politicky motivovány a administrativně spravovány. Impulz k jejich vzniku přichází povětšinou zvenčí. Teritoria jsou naopak určována kulturně a historicky, a je jim tedy vlastní důležitý pocit vnitřní sounáležitosti.*

Dokončení na str. 5

Cena za farmacii a farmakoekonomiku 2003 Aventis/Francouzské velvyslanectví

■ V pondělí 19. 5. se konala v Praze, v Domě zahraničních styků MŠMT, v pořadí již pátá soutěž o *Cenu za farmacii a farmakoekonomiku 2003* vypisovaná pro české postgraduální studenty. Osmičlenná porota, které předsedal prof. D. Scherman, vedoucí výzkumných laboratoří Aventis, a v níž byli porotci ze tří českých univerzit (Karlovy, Masarykovy a Palackého), Institutu klinické a experimentální medicíny, Akademie věd ČR a ataše pro vědu a technologii Francouzského velvyslanectví D. le Masne, posuzovala 12 kandidátů, kteří se do soutěže přihlásili prostřednictvím svých škol. Každý kandidát předložil porotě v písemné formě teze své prezentace, životopis a seznam publikací a přednášek. Pro vlastní vystoupení v jazyce anglickém nebo francouzském měl 15 min., po nichž následovaly dotazy porotců. Kandidáti ve věku od 26 do 30 let byli z Farmaceutické

Herderova cena pro prof. L. Václavka

■ Na Vídeňské univerzitě byla 9. 5. slavnostně předána letošním laureátům prestižní Herderova cena udělovaná od roku 1963 nadací Aloise Toepflera F. V. S. v Hamburku za zásluhy osobností ze zemí střední a východní Evropy o rozvoj evropských kulturních vztahů a za jejich přínos pro evropskou kulturu. Mezi sedmi oceněnými byl i český germanista prof. L. Václavek, vedoucí Centra pro výzkum moravské německé literatury při Katedře germanistiky FF UP. Kromě něj obdrželi Herderovu cenu historik prof. V. Gjuzelev (Bulharsko), spisovatel D. Jančar (Slovinsko), jazykovědec prof. K. Manherz (Maďarsko), historik umění prof. S. Mossakowski (Polsko), básník A. Rasanau (Bělorusko) a teoretička architektury A.-M. Zahariadeová (Rumunsko). Herderova cena (15 tisíc eur) je spojena s udělením jednoletého stipendia na Vídeňské univerzitě pro nadaného studenta vybraného oceněným laureátem.

-red-

Stávka i protestní shromáždění v období přijímacích zkoušek

Hodinovou výstražnou stávku na Filozofické fakultě UP připravují iniciátoři výzvy *Počítejte s námi!* na pondělí 9. 6. 2003. Protest proti chronickému podfinancování veřejných vysokých škol v ČR bude zahájen ve 14.30 hod. shromážděním, na které jsou zváni všichni zaměstnanci UP, na nádvoří FF UP (Křížkovského 10). Podle organizátorů akce se k protestům prozatím připojila FF UK a svou účast zvažují i odbory PdF UP.

Požadavky akademické obce reprezentované iniciativou *Počítejte s námi!* zahrnují zvýšení státní dotace pro veřejné vysoké školy o 5 miliard Kč už v roce 2004 a celkové navýšení roční subvence školství na úroveň 6 % HDP. V případě nesplnění těchto nároků jsou iniciátoři odhodláni přistoupit k dalším radikálním protestním krokům v době schvalování státního rozpočtu.

(Viz také http://www.idialog.cz/pocitejte_s_nami)

-red-

Dokončení na str. 3

Konference ke komunikačním technologiím

CESNET, z. s. p. o., Praha a Centrum výpočetní techniky IC UP zvou na konferenci *Širokopásmové sítě a jejich aplikace (Moderní komunikační technologie datových a počítačových sítí a jejich aplikace, internet/intranet, IP telefonie a videokonference)*.

Konference je připravena na **28.–29. 5. 2003** v prostorách Informačního centra UP.

-red-

Olomoucký oftalmologický seminář

Oční klinika FNO a LF UP pořádá **27. 5. 2003 Olomoucký oftalmologický seminář**, který se bude konat ve 14 hod. v knihovně Oční kliniky FNO a LF UP. Z programu: *Diagnostika a léčba alergií, Věkem podmíněná makulární degenerace, Laserová léčba, vlhké formy VPMD, Fotodynamická terapie, Fotodynamická terapie Visudyne, Chirurgická extrakce submakulární neovaskulární membrány, Poradna pro kompenzaci zrakových vad.*

Seminář sponzorovaný firmou Novartis je zařazen do kontinuálního postgraduálního vzdělávání (bodové hodnocení – tři kredity). Podrobnější informace najdete na <http://www.fnol.cz/utvary/ocni>.

-red-

Pozvánka na toxikologickou konferenci

Česká chemická společnost, odborná skupina analytické toxikologie a Česká lékařská společnost JEP, Česká společnost pro experimentální a klinickou farmakologii a toxikologii, toxikologická sekce, pořádá **8. mezioborovou česko-slovenskou toxikologickou konferenci**, která se uskuteční ve dnech **3.–5. 9. 2003** v Lékařském domě (Sokolská 31) v Praze.

Příspěvky budou publikovány anglicky v časopise *Central European Journal of Public Health* v plném znění.

Kontakt: M. Tichý (Státní zdravotní ústav Praha), tel.: 00420-267 082 666, fax: 00420-267 311 236, e-mail: mtichy@szu.cz.

-red-

Léto dětí Olomouc 2003

Akademik sport centrum UP připravuje tradiční *Léto dětí Olomouc 2003* pro děti ve věku 5–14 let.

Místo konání: Dům dětí a mládeže, parky, bazén ap.

Program: denně 7.30–16 hod. (pondělí až pátek), sportování, výlety, koupání, soutěže, zpívání, malování, karnevaly a další.

Léto dětí bude probíhat po celé prázdniny v těchto turnusech: A: 30. 6. – 4. 7.; B: 7. 7. – 11. 7.; C: 14. 7. – 18. 7.; D: 21. 7. – 25. 7.; E: 28. 7. – 1. 8.; F: 4. 8. – 8. 8.; G: 11. 8. – 15. 8.; H: 18. 8. – 22. 8.; I: 25. 8. – 29. 8.

Cena: 650 Kč/týden, 135 Kč/den (teplé obědy, svačiny, zajištění pitného režimu, příprava a realizace programu, pronájem prostor a materiálu, nákup materiálu, návštěva bazénu, instruktory).

Informace a přihlášky: ASC UP, Mgr. H. Vyroubalová, tř. Míru 115, Olomouc, tel. 585 636 452, 585 636 451, fax. 585 423 091, e-mail: vyroubal@ftknw.upol.cz.

-asc-

Oprava

V minulém čísle *Žurnálu UP* jsme omylem uvedli nesprávný termín začátku rekonstrukce tř. Míru (*Informace akademické obci, zaměstnancům a návštěvníkům kolejí a menz a Fakulty tělesné kultury UP*, str. 5): tř. Míru bude uzavřena **od 5. 6. 2003** (nikoli 5. 5.).

Za chybu se omlouváme.

Redakce

Lingvisté v kontaktu

■ Ve dnech 12. až 14. 5. se v prostorách FF UP – pod taktovkou zdejší Katedry bohemistiky a olomoucké pobočky Jazykovědného sdružení ČR – uskutečnilo IV. mezinárodní setkání mladých lingvistů. Tentokrát se sympozium neslo především v duchu tématu *Jazyky v kontaktu/jazyky v konfliktu a evropský jazykový prostor* – téma je to přinejmenším stejně rozlehle jako zmíněný evropský prostor, a tak se v něm snad nikdo z téměř osmdesáti domácích i zahraničních přednášejících necítil stísněn. Byl-li někdo stísněn i přesto, měl možnost těsně zahnat na čerstvém vzduchu fakultního nádvoří při přebíhání mezi třemi paralelními sekcemi konference nebo u improvizovaných barů s kávou a pečivem.

Přednesené příspěvky pokrývaly v podstatě všechny oblasti lingvistického zájmu od jazykové problematiky cyrilometodějských misíí přes otázky obecné a srovnávací jazykovědy až po moderní lingvistická odvětví, např. korpusovou jazykovědu, které byl věnován zvláštní workshop.

Z množství zajímavých referátů uvádíme např. příspěvek I. Pavelkové (Slezská univerzita Opava), jež se zabývala skloňováním ukazovacích zájmen v mluvě střední Moravy – šlo o slůvka typu *tohten* nebo *totok*. Posledně jmenované se stalo jakousi „vlajkovou lodí“ hanáckých zájmen – souhláska *k* na jeho konci působí dosti bizarně a podle lingvisty F. Kopečného je zbytkem tzv. rázu (ráz je tvrdý hlasový začátek, kratičké vydechnutí, které slyšíme např. ještě před samohláskou *o* na samém začátku slova *oko*). Ráz měl ukazovací zájmeno – tudíž i jev, na který zájmeno odkazovalo – zřejmě dodatečně zdůraznit.

Zcela z jiného soudku byl referát K. Bystrzyckého (FF UP) o elektronické komunikaci – autor se soustředil zejména na tzv. fatickou (kontaktní) funkci, která právě v elektronické komunikaci hraje značnou roli. Jde o prostou snahu komunikujících udržet kontakt, dát o sobě vědět komunikačnímu partnerovi – tato snaha pramení z odvěké lidské potřeby se s někým sdílet, potřeby, jež neutuchá ani v dosti odlišném prostředí elektronických médií a jež se projevuje např. zdánlivě zbytečným tlacháním na internetových diskusních fórech anebo tím, že se majitelé mobilních telefonů navzájem „jen tak prozvoni“.

Závěrečné koncerty cyklu *Klasická hudba v kapli*

■ Cyklus pondělních koncertů pořádaný Katedrou muzikologie FF a Uměleckým centrem UP byl v květnu ukončen třemi atraktivními večery. Dne 5. 5. vystoupili s repertoárem jak sólovým, tak i využivajícím neobvyklého spojení violy a kontrabasisty violista Stamicova kvarteta J. Pěruška a první kontrabasista České filharmonie J. Hudec. Oba instrumentalisté prokázali, že jsou mistři svých nástrojů, a lze proto jen litovat, že v sugestivním prostředí s monumentální freskovou výzdobou Jana Kryštofa Handkeho bylo tentokrát jen velmi málo posluchačů.

O týden později 12. 5. patřila kaple mezinárodně proslulému varhaníkovi a cembalistovi J. Tůmovi, který si tentokrát ke svému vystoupení dovezl kopii klavírového klavíru zn. Walter a syn z roku 1806, zhotovenou v dílně P. McNultyho. Akustika kaple Božího Těla se pro tento typ nástroje ukázala jako ideální. Během večera, který byl předpremiérou Tůmova vystoupení na Pražském jaru, zazněl výběr z 36 fug A. Rejchy, významného skladatele a pedagoga pařížské konzervatoře českého původu (mimo jiné i učitele H. Berlioze). Rejchovy fugy, v nichž se snoubí barokní

Na pomezí hned několika věd – psychologie, lingvistiky a religionistiky – ležel příspěvek S. Škodové (Technická univerzita Liberec) o tzv. glosolálii, již se rozumí extatické a nesrozumitelné „mluvení jazyky“ v náboženském vytržení nebo při hypnóze. Glosolálie je poprvé popsána v novozákonním 1. listu Korintským (ve 12. až 14. kapitole) a mnohé z ní zůstává tajemstvím nejen pro psychology a lingvisty, ale možná i pro samotné glosolaliky. Jisté však je, že bez nadání duchem – třeba i v neteologickém smyslu – člověk nezvládne ani jeden jazyk (natož „jazyky“) a že nesrozumitelné blekotání je v našem světě zjevem zoufale běžným.

Je zvláštní souhrou okolností, že se Mezinárodní setkání mladých lingvistů – ač bylo zakladateli své tradice původně zamýšleno jako sympozium putovní – již potřetí odehrálo v Olomouci (pouze 1. ročník se konal r. 2000 v Praze). Snad tu hraje roli výhodná poloha našeho města, do něhož je to zhruba stejně daleko z Čech, Slovenska i Polska, snad se na tom podepisuje fakt, že ne každý je ochoten vzít si na svá bedra břímě organizačního zajištění takové – po všech stránkách náročné – akce. Skutečnosti mnohokrát ověřenou a jistě potěšující však je, že se mladí lingvisté do Olomouce a na naši univerzitu rádi vrací.

O. Bláha (FF UP), foto -tj-

Setkání se slovinskou literaturou

■ Ve třech českých městech proběhla v prvním květnovém týdnu setkání s osmi slovinskými spisovatelii a básníky narozenými po roce 1960 – M. Candem, D. Čaterem, J. Hudolinem, N. Kokeljovou, M. Novakovou, A. E. Skubicem, D. Šarotarem a A. Štegerem. Beseda proběhla vedle Prahy a Brna také v Olomouci: ve středu 7. 5. se ve filmovém sále UC UP sešli slovinští literáři se zájemci o současnou slovinskou literaturu. Setkání doplněné autorským čtením a ukázkami z českých překladů studentů pořádaly Lektorát slovinského jazyka na FF MU v Brně ve spolupráci s Lektorátem slovinského jazyka na FF UK v Praze, Katedrou bohemistiky na FF UP a Velvyslanectvím Republiky Slovinsko.

-red-, foto -tj-

pravidla s klasicistní sazbou a raně romantickou výrazovostí a Tůmova interpretace vyznačující se jemnou agogikou a oduševnělostí doslova nadchly publikum.

Na posledním večeru dne 19. 5. účinkovali studenti Katedry muzikologie FF UP. I když jejich výkony nelze poměřovat s výkony předchozích renomovaných umělců, dokázali, že hudbu studují nejen teoreticky, ale že jsou technicky vyspělými a plnokrevnými muzikanty s bohatou šíří hudebních zájmů sahajících od klavírního díla Chopinova, Skrjabinova či Sklavického přes vokální tvorbu R. Schumannova, L. Janáčka, W. A. Mozarta, komorní produkci mistrů rakousko-italského baroka a A. Dvořáka až po temperamentní cikánské lidové písně.

Závěrem nezbyvá než si přát, aby koncerty *Klasická hudba v kapli* stejně jako cyklus *Soudobá hudba v kapli* nabyly na větší pravidelnosti, dostalo se jim lepší propagace a upoutaly větší zájem akademické i olomoucké veřejnosti.

L. Jirglová, studentka 3. ročníku muzikologie

Všechny ceny literární soutěže opět získali studenti FF UP

Autory vítězných prací 9. ročníku veřejné literární soutěže Univerzity Palackého se stali stejně jako v minulém roce studenti Filozofické fakulty UP. Jednotlivá díla, jež do 28. 3. 2003 dorazila na určenou adresu, hodnotila odborná porota ve složení PhDr. P. Hanuška, Ph.D., PhDr. P. Hora, Ph.D., Mgr. J. Vrajová, Ph.D., a Mgr. M. Sýkora, Ph.D. Slavnostnímu vyhlášení výsledků, které se uskutečnilo 13. 5. 2003 v Centru Aletti, byli přítomni i M. Okleštěk, organizátor probíhajícího *Festivalu básníků*, překladatel PhDr. P. Šaradín, Ph.D. (FF UP), a PhDr. T. Hrbek, kancléř UP. Odborná porota jmenovaná rektorkou UP zaregistrovala do výše uvedeného data 32 prací. V nejsilnější zastoupené kategorii – poezii – soutěžilo letos 18 autorů, 11 autorů se pustilo do prózy, drama si zvolili pouze tři tvůrci.

Bílé divadlo v konviktu

Ve filmovém sále Uměleckého centra UP uspořádala Katedra teorie a dějin dramatických umění FF UP v pondělí 12. 5. premiéru videodokumentu *Rodinné rituály/Familienrituale* věnovaného portrétu ostravského Bílého divadla. Film vznikl ve spolupráci studentů Katedry teorie a dějin dramatických umění FF UP a Institutu divadelní vědy Svobodné univerzity Berlín (Institut für Theaterwissenschaft der Freien Universität Berlin) v rámci projektu *Divadlo a regionalita v Evropě (Theater und Regionalität in Europa)*. Na projektu se svou významnou pomocí podílely Fond česko-německé spolupráce Praha, Krajský úřad Moravskoslezského kraje Ostrava, FF UP Olomouc, Freie Universität Berlin, Severomoravská energetika Ostrava, expozitura Přerov Medium Soft Ostrava.

Premiére předcházelo uvedení nejznámější inscenace této osobité divadelní scény *Ty, který lyžuješ* na nádvoří UC UP, jež vznikla na základě divadelní transpozice cyklu kreseb M. Velíška.

-red-, foto -tj-

Jubileá

Blahopřejeme!

Při příležitosti významného životního jubilea obdržel 14. 5. 2003 v prostorách Teoretických ústavů LF UP a FN Olomouc Pamětní medaili UP přední český a světový gastroenterolog a emeritní přednost interní kliniky Nemocnice na Bulovce v Praze prof. Z. Mařatka, DrSc. Prof. Mařatka velmi úzce spolupracoval s řadou gastroenterologů a chirurgů z LF UP a FN v Olomouci.

-map- foto -tj-

Čestné uznání v oblasti dramatu si z Centra Aletti odnesl T. Kadlecěk. Jak ale konstatoval Mgr. M. Sýkora, Ph.D., i letošní studentští dramatici nezlomili tradiční obtížnosti zmíněného žánru. Dramatikům často chybělo autorské sebevyjádření, jen velmi zřídka bylo možné odhalit motiv, proč bylo dílo vlastně napsáno.

V próze byla upřednostňována jednoduchost, upřímnost a zajímavost příběhu. Této kritériím již třetím rokem vyhověla práce M. Škrabrahý. Nejvyšší ocenění letos získal za dílko *Svěcení jara*. Druhé místo obsadil studentský prozaik T. Chalupa, třetí pak J. Cardová.

PhDr. P. Hora, Ph.D., shrnul nejsilnější zastoupenou kategorii, kategorii poezie: převažovala lyrika a dominantní vůle k experimentu, často ovšem zůstávající v pouhém náčrtu a chvatném slovníku. Konečně až čas ukáže, zdali je poezie G. Plesky, autora vítězné práce *Ta ta měří tu planetu*, dostatečně hluboká a dostane-li se mezi čtenáře. Druhou cenu v oblasti poezie získal M. Spáda, třetí J. Cardová.

Veřejnou literární soutěž UP každoročně vyhlašuje rektorka UP prof. J. Mačáková, CSc., ve snaze povzbudit literární tvorbu studentů a umožnit jim dialog s odborníky. Soutěž je finančně hodnocena, mezi autory vítězných prací bylo rozděleno devět tisíc korun. Příští ročník veřejné literární soutěže UP bude vyhlášen na začátku zimního semestru.

Pozn. red.: Ukázky z oceněných prací přineseme v některém z příštích čísel Žurnálu UP.

-map-

▲ V obřadní síni olomoucké radnice byly 20. 5. slavnostně předány **Ceny města Olomouce za rok 2002**, které letos již pošesté udělili olomoučtí radní významným osobnostem regionu. Mezi šesti oceněnými byli také doc. L. Topol'ská (Katedra germanistiky FF UP), prof. O. Štěrba (Katedra ekologie PŘF UP) a prof. Z. Příkrýl (em. prof. PdF UP – na snímku v popředí).

(Krátké medailony prvních dvou oceněných přinesáme na str. 7.)

-red-, foto -tj-

Cena za farmacii...

Dokončení ze str. 1

CERS, (1. místo, 60 000 Kč, Farm. fak. UK), M. Kopecký, RENAL UPTAKE OF RADIOLABELED SOMATOSTATIN ANALOGUES IN RATS, (2. místo, 30 000 Kč, Farm. fak. UK) a K. Valentová, SMALLANTHUS SONCHIFOLIUS AS HEALTH PROMOTING FUNCTIONAL FOOD, (3. místo, 15 000, LF UP). Cena za farmakoekonomii nebyla udělena (účastnil se pouze jeden kandidát). Ceny budou předány 13. 6. v Praze velvyslancem Francouzské republiky.

Co říci závěrem? Všichni kandidáti soutěže patří mezi příslušníky generace, která prožije produktivní část svého života v Evropské unii. Na svou profesní kariéru jsou odborníci i jazykově velmi dobře vybaveni a jsou schopni konkurence na evropském trhu práce. Prof. Scherman na základě přednesených příspěvků vysoce hodnotil úroveň vědecké výchovy na školách, ze kterých byli přihlášení kandidáti. Důstojná reprezentace Univerzity Palackého K. Valentovou a M. Otyepkou je svým způsobem také vizitkou dobré práce jejich školitelů prof. J. Ulrichové (LF UP) a prof. J. Lasovského (PřF UP).

Prof. V. Šimánek, LF UP

Stručně

Ve středu 21. 5. se konalo další zasedání **Kolegia rektorky UP**, které mělo mj. na programu informace o přípravách AFO 2003, o přijímacím řízení na UP a stipendiích v doktorských studijních programech.

* * *

Na téma **Cytochromy P450 jako komplexy aktivující kyslík a jako systémy metabolizující cizorodé látky** přednášel 21. 5. v prostorách LF UP na tř. Svobody doc. P. Anzenbacher, CSc.

* * *

Moravská pobočka **Společnosti křesťanů a Židů a CMTF UP** pořádala 21. 5. 2003 přednášku tajemníka Židovské obce v Olomouci Ing. M. Dobrého na téma „**Židé v Olomouci**“.

* * *

V areálu **Smetanových sadů** se ve dnech 23.–24. 5. koná oblíbený **Jarmark fyziky a chemie**, pořádaný PFF UP.

-red-

Seminář Katedry biochemie PŘF UP: geneticky modifikované organismy

V rámci projektu OSN o biologické bezpečnosti UNEP-GEF „Development of National Biosafety Framework“ a projektu FRVŠ MŠMT pořádají Ministerstvo životního prostředí ČR a Přírodovědecká fakulta UP v Olomouci informační seminář *Geneticky modifikované organismy a opatření k biologické bezpečnosti v ČR*. Seminář se koná ve čtvrtek 29. 5. 2003 ve Velkém přednáškovém sále PŘF UP v Olomouci, Šlechtitelů 11, od 10 hod. Dopolední část semináře, bude mít charakter všeobecně informativní, odpolední část semináře, poskytne detailnější informace zájemcům zabývajícím se problematikou GMO podrobněji.

Vstup na seminář je volný, z organizačních důvodů je třeba oznámit svou účast zasláním přihlášky na adresu: Prof. P. Peč, CSc., Katedra biochemie PŘF UP, Šlechtitelů 11, 783 71 Olomouc, tel. 585 634 920, e-mail: pec@risc.upol.cz.

-kb-

ASC FTK UP nabízí animátorská místa

Akademik sport centrum FTK UP nabízí schopným, šikovným a zodpovědným studentům UP (především z FTK a PdF UP):

A) Animátorská místa týdenních sportovních zábravních programů pro děti (Léto dětí 30. 6. – 29. 8. 2003 Olomouc). Zájemci pro děti ve věku 5–14 let připravovali týdenní program (hry, soutěže, sportování, koupání, malování, zpívání, karneval atd. (vždy pondělí–pátek). Odměna 1 500 Kč/týden. Zajištění materiál, ubytování a stravu (oběd) si hradíte sami. Termíny: A: 30. 6. – 4. 7., B: 7. 7. – 11. 7., C: 14. 7. – 18. 7., D: 21. 7. – 25. 7., E: 28. 7. – 1. 8., F: 4. 8. – 8. 8., G: 11. 8. – 15. 8., H: 18. 8. – 22. 8., I: 25. 8. – 29. 8. Zápis zájemců a podrobnější informace: ASC, tř. Míru 115, Neředín, dveře č. 312, Mgr. H. Vyroubalová, tel. 6452, e-mail: vyroubal@ftknw.upol.cz, dveře č. 329, M. Stanclová, tel. 6451, e-mail: stanclov@ftknw.upol.cz.

B) Animátorská místa jednodenních sportovních zábravních programů pro děti

I. Sportovní den 25. 6. 2003 Bludov. Časový harmonogram akce: 7–19 hod.; odměna 40–50 Kč/hod.

II. Dětský ráj 30.–31. 8. 2003 Náměšť na Hané. Časový harmonogram akce: 10–18 hod.; odměna 500 Kč/den.

III. Bonton film 7. 9. 2003 Praha. Odměna 50 Kč/hod., cestovné tam a zpět.

C) Pro mezinárodní festival United Games hledáme lektory (mluvící anglicky) na workshop I. „United Games“ 1.–8. 6. 2003 Olomouc. Zaměření: nonverbální komunikace; tanec; hudba; výtvarná tvorba. Odměna 40 Kč/hod. (cca čtyři dny po dvou hodinách). Zápis zájemců a podrobnější informace: ASC, tř. Míru 115, Neředín, dveře č. 320, M. Suchánková, tel. 6450, suchankov@ftknw.upol.cz, dveře č. 329, M. Stanclová, tel. 6451, e-mail: stanclov@ftknw.upol.cz.

-asc-

Speciální olympiády se účastnilo na stovky handicapovaných

■ Na čtyři sta padesát mentálně a tělesně postižených sportovců téměř z celé Moravy se 13. 5. 2003 zúčastnilo Regionální speciální olympiády. Za veške-

měli provozovat alespoň půl roku, jejich IQ by nemělo být vyšší než 80 bodů, důležité je také lékařské potvrzení, konstatovala B. Blanková k požadavkům, jež jsou každoročními kritérii účasti. Ti nejlepší pak na stupních vítězů obdrželi medaile, jež vyrobili učni v centru pro handicapované v Topolanech, ostatní závodníci získali pamětní stužky. Celým olympijským během provázela student L. Smička, v doprovodné části programu se pak všem přítomným nabízel ukázky výcviku policejních psů, rytmická gymnastika či paravolání.

Studenti, kteří organizují Regionální speciální olympiády si pro tuto akci shánějí i finance. Letos se nám podařilo obstarat asi 55 tisíc korun, uvedla B. Blanková. Handicapovaní závodníci v Olomouci zápolili jak v běžecích atletických disciplínách, tak např. v hodu kriketovým míčkem, vrhu koulí, skoku do dálky, plavání či v tzv. přizpůsobených sportech, jež jsou určeny pro handicapované s největším postižením. Letos poprvé se soutěžilo i ve fotbale, a to pod patronací studentů druhých ročníků.

Speciální olympiáda ale není jen o vítězství a skvělých časech, nejde o to být nejlepší, i když, jak uvedla B. Blanková, za některé výkony by se nemusel stydět žádný ze studentů FTK, podstatná je především atmosféra sportovního zápolení přinášející spoustu zážitků, v neposlední řadě jsou důležitá především nová přátelství, která při těchto příležitostech vznikají.

-map-, foto -mat-

rou organizací v pořadí již jedenáctého ročníku stojí studenti aplikované tělesné výchovy FTK UP. Jak pro Žurnál UP uvedla B. Blanková, jedna z organizátorek, užší organizační tým byl složen z asi pětadvaceti studentů třetích ročníků aplikované tělesné výchovy. Při organizaci bylo ale nápomocno dalších více než čtyřicet dobrovolníků z prvních ročníků, sportovalo se nejen na atletickém stadioně Milo Olomouc, ale i na fotbalovém stadionu Sigma či krytém plaveckém bazénu. O nejlepší časy a celkové výsledky bojovali závodníci z více než čtyřiceti klubů. Handicapovaní sportovci musejí být starší sedmi let, daný sport by

Sportovní den UP

■ Akademik sport centrum UP ve spolupráci s FTK uspořádalo již tradiční celouniverzitní akci – Sportovní den UP, který se uskutečnil dne 14. 5. 2003 za podpory rektorky prof. J. Mačákové, CSc., která udělila studentům a zaměstnancům rektorské volno.

I přes nepřízeň počasí se realizovaly všechny plánované sportovní programy. Přestože u sportů závislých na venkovních plochách – tj. tenis, frisbee, fotbal – musely být časové harmonogramy posunuty, plánované turnaje se odehrály. Nejvíce na nepřízeň počasí doplatila cykloturistika – trasy prošli jenom otužilí a stateční (např. RNDr. P. Vodička).

Uplakané počasí nevdalo příznivcům halových sportů – volejbal, basketbal, badminton i squash navštívily desítky hráčů. Především volejbal byl statisticky nejoblíbenějším sportem – turnaje se zúčastnilo 70 hráčů, 20 rozhodčích a mnoho diváků. Podobný počet hráčů byl i na florbalu, který se hrál od 21.30 do 02.00 hod. již v úterý 13. 5. 2003. Členové vítězných družstev obdrželi diplomy.

Ani studentky a zaměstnankyně se nenechaly ve sportech určených především pro ně – tj. aerobiku a tanci – zahanbit. Aerobik si přišlo zacvičit cca 70 žen.

Sporty s omezeným počtem kapacit účastníků – kanoistika a bowling – se těší také velké oblibě. Předběžný seznam zájemců o kanoistiku byl naplněn již ve středu 7. 5. 2003. Ne všichni však za nepříznivého počasí na vodu vyrazili! I tříhodinová rezervace

šesti drah bowlingu byla zaplněna zájemci do posledního místa brzy před termínem Sportovního dne UP.

Příjemným závěrem celé akce byl večerní táborák pro zaměstnance a organizátory Sportovního dne, kterého se bohužel zúčastnilo jen 25 „táborníků“. Pohodovou atmosféru dotvářela tříčlenná panská kapela „Vodička a spol.“ se svými nástroji – dvanáctistrunnou kytarou, basou a mandolinou. Nechyběly špekáčky ani chléb (jak tekutý, tak pečený).

Výsledky turnajů a fotodokumentaci najdete v nejbližších dnech na našich webových stránkách <http://ascup.upol.cz>.

Jsmo velmi potěšeni vaším zájmem o rekreační sport.

Akademik sport centrum UP, foto -tj- a -asc-

Vaše fakulta od letošního roku přistoupila ke změněnému způsobu dělení dotace. V čem spočívá jeho princip?

Prof. L. Dvořák, CSc.: Vysoké školství je trvale podfinancované – tento závěr soustavně potvrzují vedení fakult i univerzit, jejich akademických senátů, reprezentace vysokých škol a verbálně jej uznává i MŠMT. Situace vyžaduje neodkladné řešení, snad se na něm i pracuje.

Přírodovědecká fakulta UP bývá označována za tzv. „bohatší“ fakultu. Svým způsobem je to pravda. Naše „bohatství“ ovšem nespočívá v koeficientech studovaných oborů, protože ty pouze nedokonale odrážejí finanční náročnost provozu výukových a badatelských laboratoří či specializovaných učeben a nutnost organizovat výuku v menších skupinách. Skutečným bohatstvím jsou především kvalitní učitelé, doktorandi i další studenti, kteří se bez ohledu na osobní volno intenzivně věnují práci ve prospěch svého pracoviště a fakulty. To se potom zprostředkovává projevuje v jejich dalším odborném růstu a také ve schopnosti zajistit svému pracovišti i solidní grantové prostředky.

Při přípravě rozpočtu na letošní rok jsme se ve vedení PŘF UP zamýšleli nad tím, jak jsou stávající, tedy nedostatečné prostředky využívány, nebo jak s nimi nakládat hospodárněji. Položili jsme si otázku, kdo je schopen posoudit prospěšnost a rozsah různých výdajů. Domníváme se, že na řešení tohoto závažného problému se musí kromě akademických funkcionářů, tajemníka a AS podílet i reprezentace oborů pěstovaných na fakultě. Proto jsme od tohoto kalendářního roku přistoupili k radikální změně rozdělování financí na PŘF UP. Finanční prostředky (tzv. základní dotace, závislá na počtu studentů a koeficientu ekonomické náročnosti studia, a SIVV, odvozená od objemu získaných grantových prostředků, kvalifikační struktury a dalších parametrů) přidělené fakultě po odečtení dotací centrálním jednotkám UP dělíme mezi obory (matematika, chemie, biologie, fyzika, vědy o Zemi) úměrně podílu těchto oborů na jejich získání.

Obory tak dostávají finance na mzdy a zákonné pojištění, na provoz laboratoří a specializovaných učeben, na exkurze, energie, služby spojů, stravování, nákup literatury a ediční činnost, cestovné. Obory pak rozhodují o tom, co budou financovat společně a co rozdělí dále na katedry a smluvní pracoviště. K provozu kateder, zejména pak na vědeckou a výzkumnou práci jsou v souladu s pravidly poskytovatelů grantových prostředků využívány přiměřeně i prostředky z těchto zdrojů.

Na úrovni fakulty jsou obhospodařovány prostředky na provoz děkanátu, příplatky za vedení a osobní ohodnocení akademických funkcionářů a vedoucích pracovišť, ostraha objektů a jejich běžná údržba a úklid, případné opravy a úpravy učeben a laboratoří, náklady na revize rozvodů energií, hromosvodů, odvoz odpadků apod., rezerva děkana, jejíž součástí je „motivační fond“, z něhož jsou odměňovány některé činnosti celofakultního charakteru (např. tvorba rozvrhu, příprava akreditačních materiálů, některé činnosti související se STAGem, webovými stránkami fakulty, popularizační činnost, angažovanost v olympiádách pro středoškoláky, významné publikační aktivity, podpora kvalifikačního růstu mladých pracovníků apod.).

Tento rok chápeme jako startovní. Chceme si v jeho průběhu ověřit pozitivní i možné negativní stránky tohoto postupu, který bude na základě získaných zkušeností v příštím roce modifikován. Respektujeme i to, že některé obory se mohou dostat do finančních problémů. Těm pak po omezenou dobu vypomáháme tzv. vyrovnávacím fondem. Vycházíme z toho, že jako fakulta tvoříme celek, který v rámci svých možností zajišťuje podmínky pro přiměřený rozvoj všech oborů na fakultě pěstovaných.

První zkušenosti ukazují, že je možné nalézat způsoby efektivnějšího využití dotačních prostředků a pravděpodobně ušetřit i část peněz na mírné navýšení mezd. Nikomu nevnučujeme systemizaci pracovních míst, ale každý vedoucí pracoviště si může spočítat, které aktivity pracoviště má dotovat, jakou část prostředků může věnovat na mzdy i kolik pracovníků a v jaké kvalifikační struktuře může zaměstnat.

Houbová onemocnění /II/

Prof. R. Kočousek, DrSc., z Ústavu patologie LF UP předal Vydavatelství UP do tisku monografii *Mykózy – lékařsky významná mykotická onemocnění člověka – jejich patologie a mikroskopická diagnostika* (182 stran, 152 barevných mikrofotografií). Dnes přinášíme druhou část rozhovoru o současném stavu vědomostí o této skupině nemocí ve světové literatuře a vlastních zkušenostech z jejich laboratorní diagnostiky a výzkumu.

Popsal jste také případ fykomykózy čelních dutin...

Po soustředěných studiích týkajících se klinicko-patologické formy adiaspiromykózy a vyvolávajícího činitele *Chrysosporium parvum* var. *crecens* se diagnostický a výzkumný „záběr“ ústavu rozšířil i na další mykotická onemocnění a konzultační činnost, a to vesměs v úzké odborné spolupráci s Ústavem biologie LF UP. Jedním z těchto konzultovaných případů z dřívější doby bylo i rychle a fatálně probíhající mykotické onemocnění, vedoucí k tzv. syndromu sino-orbito-cerebrální fykomykózy¹. Etiologické agens izoloval prof. Hejtmánek z Biologického ústavu LF UP s určením *Rhizopus oryzae*. Možno dodat, že právě různé druhy zygo/lyko-mycetů² jsou i v současné době obávanými oportunními mykopatogeny pro jejich destruktivní růstovou agresivitu ve tkáních a častou angioinvasivitu s následnou fungémií. Původní práce včetně experimentálního potvrzení byly publikovány ve zdejší univerzitním tisku v r. 1981.

Mohl byste přiblížit experimenty s původci mykózy?

Výzkum mykotických infekcí a jejich diagnostika v klinicko-patologické praxi vyžaduje komplexní mezioborový přístup ve spolupráci lékařů, veterinárních pracovníků a v některých případech i botaniků (vzhledem k rezervoáru některých organismů v půdě a rostlinách). Mykologické kultivační vyšetření je předpokladem k izolaci a identifikaci etiologického činitele v konkrétním případě onemocnění, jehož mykotická podstata je v mnoha případech předpokládána či stanovena histologickým vyšetřením a patogenicitu je ověřována v experimentech na vhodných zvířatech. V našich podmínkách v úzké spolupráci s Biologickým ústavem LF UP šlo hlavně o experimentální přenos izolovaných mykopatogenů na malá laboratorní zvířata (většinou bílé myšky, méně často králíci). V experimentu šlo i z diagnostického hlediska o průkaz mykopatogenu při jeho velmi sporadickém výskytu ve tkáni, neboť právě pasážováním může dojít mj. i k jistému pomnožení, což umožní jeho průkaz.

Způsoby inokulace infekčního agens byly zvoleny podle patogenních vlastností buď formou infekce respiračního traktu (aplikace aerosolu event. intranazálního či intratracheálního způsobu), nebo formou kožní aplikace a konečně formou intraperitoneální

aplikace elementů příslušné kultury. Po stanoveném časovém intervalu byla zvířata utracena a histologicky vyšetřována. Tento způsob umožnil v minulosti při řešení problematiky plicní adiaspiromykózy člověka stanovit vývoj formálně-patogenetického procesu u tkáňových forem houby od stadia implantované spóry (konidie) přes stadia tzv. trofocytů až do fáze definitivních, morfologicky příznačných sferul, agregovaných do specifického mykomového útvaru – adiaspiromykomu.

V současnosti se experimentální technika s použitím laboratorních zvířat v odůvodněných případech nadále používá s respektováním kritérií stanovených etickou komisí LF UP.

Co pokládáte za obzvlášť důležité v rozvoji mykotického onemocnění?

Obecně možno říci, že mykotická onemocnění vykazala v uplynulých desetiletích nesporně zřetelný nárůst co do výskytu a objevení se nových, až dosud neznámých mykopatogenů, a to zejména v oblasti oportunních infekcí. Tento nežádoucí trend se vysvětloval především masivním terapeutickým nasazením antibiotik v medicíně. Jak známo, antibiotika jsou v podstatě přirozenými metabolickými produkty plísní, takže procesem antibiomy byly zatlačeny do pozadí sice mnohé infekce bakteriální, avšak prostor pro propagaci plísní zůstal pro ně otevřený.

V konkrétním aspektu jednotlivých případů mykotických onemocnění je situace obdobná jiným infekcím, kde se často mluví o porušení balancovaného stavu či porušené rovnováze mezi hostitelským organismem a patogenem – tzv. „host/parasite relations“. Tato interakce je vysvětlována imunitně modulovanou vzájemnou závislostí projevující se v širokých mezích od stavu prosté symbiomy přes saprofyty až po parazitární stav, při němž patogen převládá nad přirozenými obrannými schopnostmi hostitelského organismu.

Ve zkratce je možno konstatovat, že málo virulentní mykopatogeny při současném stavu vysoké rezistence organismu nevyvolávají žádné výraznější tkáňové poškození. Plně virulentní mykopatogeny vyvolávají klinické onemocnění typu primární invazivní mykózy. Naproti tomu stavu pacientů spojené s oslabením jejich rezistence a imunity umožňují rozvoj infekcí i málo virulentními, či dokonce avirulentními druhy mikroorganismů s výsledným oportunním typem infekce.

K poklesu rezistence mohou vést u pacientů různé patologické stavy, např. chronická kachektizující onemocnění, endokrinopatie, metabolické choroby, a zejména pak zhoubné generalizované nádory. K těmto příčinám přistupují – žel – i komplikace některých léčebných postupů (tzv. „iatrogenní poškození“). V tomto ohledu se vedlejšími účinky negativně uplatňují kromě antibiotik zejména cytostatická chemoterapeutika používaná standardně v léčbě zhoubných nádorů (jejichž nežádoucím vedlejším efektem bývá nezřídka mj. i porucha krveotvorných a lymfoidních tkání a pokles rezistence a imunitních funkcí), dále hormonální přípravky (zejména kortikoidy) a imunosupresiva (nezbytná prevence tzv. rejekční reakce při transplantaci orgánů). K tomuto širokému komplexu příčin nutno přičíst i možnost vzniku nahodilých či indukovaných genetických mutací mikroorganismů, které pak nabývají odlišných vlastností (antigenicitu, virulence apod.).

V osmdesátých letech jsme použili fluorochrom Rylux k průkazu mykopatogenu v nekroptickém vzorku tkáně z mykózy. Mikrofotografie pak vyšla v knížce „Buňka v biologii a medicíně“ (VUP Olomouc 1988). O jaký případ šlo?

(Dokončení)

Neimunitní fluorochromy stilbensulfonové řady, známé v praxi pod označením Rylux BSU, Blankophor event. Vobital, se ukázaly mj. jako cenné markery polysacharidových sloučenin ve stěně hub. Z toho důvodu dosáhly značné obliby v diagnostické mykologické praxi, např. při diagnostikování dermatomykóz. Významné objevy včetně navození nových biologických vlastností mykopatogenů (např. indukce dimorfismu, stimulace biosyntézy chitinsyntázy s následnou excesivní tvorbou strukturálních polysacharidů ve stěně houbových organismů) byly realizovány právě na Biologickém ústavu LF UP. Ve zmiňované knižní publikaci „Buňka v biologii a medicíně“

bylo zařazeno v rámci fluorescenčně mikroskopických technik i vyobrazení angioinvasivní formy sekundární aspergillomykózy s fungemickou generalizací včetně postižení centrálního nervového systému u zemřelého patnáctiletého chlapce s leukémií. Diagnosticky je fluorescenčně mikroskopická metoda průkazu mykopatogenů s použitím Ryluxu BSU, event. Vobitalu nadále používána i v histopatologické laboratoři zdejšího ústavu patologie.

Komu je vaše kniha určena?

Původní zaměření knihy je směřováno do oblasti klinicky významných mykotických onemocnění a jejich histopatologické diagnostice se široce koncipovaným barevným atlasem sloužícím k praktické a názorné interpretaci jednotlivých mykóz, jakož i k účelům postgraduální výuky. Vzhledem k mimořádné závažnosti mykotických onemocnění, zejména pak k nezřídka život ohrožujícím oportunním typům mykóz u pacientů se sníženou obranyschopností a u imunodeficiencí bylo by perspektivně žádoucí vytvořit komplexněji pojatou příručku zahrnující jednak klinicko-patologické aspekty mykotických onemocnění a dále moderní terapeutické postupy a postupy, laboratorně diagnostikované postupy, vesměs obohacené o moderní molekulárně biologické, genetické a imunologické poznatky. To by ovšem vyžadovalo větší autorský kolektiv specialistů a odpovídající výzkumný projekt s grantovým a technickým zabezpečením a v neposlední řadě i zajištěním finální edice.

Rozhovor připravil prof. M. Hejtmánek

Poznámky:

¹ Syndrom sino-orbito-cerebrální fyko/zygomykózy – postupně mykologické postižení vedlejších nosních dutin, očníce a mozků.

² Fyko/zygomycety (řecky fykos = řasa, mykes = houba), jsou speciální skupinou vláknitých hub tvořících přechod k bezchlorofylovým řasám.

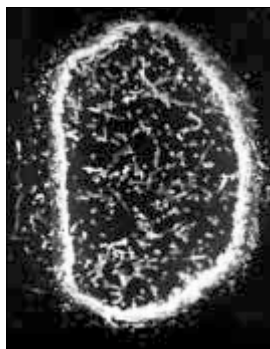
Dr. J. Krappmann...

Dokončení ze str. 1

tosti. Ve směrnících Spolkového institutu pro kulturu a média je zdůrazňován federativní princip německého státního zřízení, jenž jednotlivým spolkovým zemím umožňuje ujišťovat se o vlastních historických kořenech a pěstovat kulturní zvláštnosti. Zdá se mi, že naší jedinou možností je rozšířit tento federativní princip na celou Evropu a vytvořit z ní kromě jednotné politické a právní osoby zároveň i jedinečnou kulturní osobnost.

Uspěšnou etapu v dalším působení na UP dr. J. Krappmannovi v průběhu slavnostního aktu popřáli rektorka UP prof. J. Mačáková a děkan FF UP doc. I. Barteček; pozdrav státní ministryně SRN Ch. Weissově tlumočil ministerský rada dr. H.-W. Hünefeld. Přítomni byli rovněž zástupci Ministerstva kultury SRN dr. Roik, Filozofické fakulty Univerzity v Postupimi – děkan prof. Franz, a vedoucí tamní Katedry germanistiky prof. K. Kiesant, velvyslanec SRN v ČR dr. M. Libal, zástupce MŠMT PhDr. P. Cink, tajemník akreditační komise doc. V. Vinš aj.

-mav-

▲ Řez mozkem člověka postiženého mykózou. Houbové buňky vyplňují lumen cévy a porůstají její stěnu. (Zvětšení 510x; foto M. Hejtmánek, R. Kočousek.)

Poznámka

Diskriminujeme?

V pracovněprávních vztazích je zakázána jakákoliv diskriminace zaměstnanců z důvodu rasy, barvy pleti, pohlaví, sexuální orientace, jazyka, víry a náboženství, politického nebo jiného smýšlení, členství nebo činnosti v politických stranách nebo politických hnutích, odborových organizacích a jiných sdruženích, národnosti, etnického nebo sociálního původu, majetku, rodu, zdravotního stavu, věku, manželského a rodinného stavu nebo povinnosti k rodině (§1, odst. 4 Zákona práce).

Rektorka Univerzity Palackého v Olomouci vypisuje výběrové řízení na obsazení místa **pracovnice** pro Kancelář zahraničních styků Rektorátu UP. Požadavky: vysokoškolské vzdělání (Bc. dostačuje), plynulá znalost anglického jazyka podmínkou, další znalost jazyka německého, francouzského nebo španělského vítána, komunikativnost, flexibilita (z inzerátu zveřejněného 16. 5. 2003).

-pk-

Úspěchy studentů UP na II. českých akademických hrách v Ostravě

Ve dnech 5.–10. 5. 2003 si na II. českých akademických hrách změřili síly vysokoškoláci ve 25 sportovních odvětvích. Pořadatelem akademických her byly Vysoká škola báňská – Technická univerzita a Ostravská univerzita. Záštitu nad akademickými hrami převzala ministryně MŠMT JUDr. P. Buzková. Olomoučtí vysokoškoláci se s 18 zlatými medailami stali nejúspěšnější výpravou. Nejúspěšnější účastníci akademických her se stala R. Kyliánová se šesti zlatými medailami. Další zlaté medaile v plavání získala M. Kubalčíková na 50 m motýlek a 100 znak, štafeta žen na 4x50 m v. z. (Kubalčíková, Najdeková, Herodesová, Kyliánová), štafeta žen na 4x50 pol. (Šmerdová, Najdeková, Fialová, Kyliánová), štafeta mužů na 4x50 m v. z. (Kuder, Theuer, Šeránek, Petrů).

Další cenné kovy získala J. Barešová v závodech horských kol, P. Žižková ve veslování na trenážeru, Š. Pospíšková ve stolním tenise. Dvě zlaté medaile získal J. Rypar v judu v kategorii do 100 kg a v kategorii bez rozdílu hmotnosti. V aerobiku Master Class získala zlatou medaili P. Radičová.

V soutěžích ve sportovních hrách získalo zlaté medaile družstvo házené (A. Polášková, L. Fabíková, B. Stuchlová, V. Ajgllová, P. Škavronková, G. Kubáčková, všechny FTK, H. Schreineierová a H. Fryčáková, FF, R. Škavronková, LF), družstvo basketbalistek (B. Opravilová, I. Žitková, R. Valešová, T. Kliměšová, D. Konvičná, Z. Kohoutová, Z. Macáková, A. Polášková, R. Pecháčková) a družstvo volejbalistů (J. Vocilka, P. Vocilka, J. Minář, Z. Minařík, L. Patka, V. Zach, A. Píňos, M. Kopeček, všichni FTK, P. Semerák, R. Navrátil, oba PíF a T. Salava, LF).

O další cenný kov přišli fotbalisté (D. Šedivý, T. Večeřa, O. Kalina, T. Brňovják, T. Kolkus, L. Staroba, M. Hrouda, L. Veselský, R. Mišovič, J. Zbyňovec, J. Ditrich), kteří ve finále podlehl celku TU VŠB Ostrava až na penalty, a získali tak „jen“ stříbrnou medaili. Další stříbrné medaile získala v plavání štafeta mužů na 4x50 m pol. (Šeránek, Kuder, Neuls, Fleško) a J. Petrů na 100 m prsa.

Tři bronzové medaile v badmintonu vydobyla P. Hlaváčková, po jedné bronzové medaili získaly H. Pelikánová, V. Nováková a N. Chylová. Další bronzové medaile obdržely R. Kunová v paraglidingu, Š. Pospíšková ve stolním tenise, L. Fialová na 100 m prsa, J. Najdeková na 50 m motýlek, P. Jašková v judu do 61 kg, A. Kuder na 50 m motýlek, M. Vraštil ve veslování na trenážeru a D. Popelka v judu v kategorii bez rozdílu hmotnosti.

Při této příležitosti je třeba poděkovat vedení UP, které převzalo garanci za přípravu sportovců na II. České akademické hry do Ostravy.

Doc. D. Tomajko, CSc.
Foto viz <http://www.cah2003.com>

Fotografie 2003 jde do finále

Fotografická soutěž Doktorandského klubu UP Fotografie 2003 pokračovala: do její uzávěrky (5. 5. 2003) se do ní mohl zapojit každý člen akademické obce, který v roce 2003 dovršil minimálně 18 let věku. Od 6. do 19. 5. (do půlnoci) probíhá na adrese <http://cesky-jazyk.upol.cz/dk/fotografie/> elektronické hlasování v jednotlivých soutěžních kategoriích: život na fakultě, život ve městě, život v přírodě, poezie všedního dne a wild.

Kontaktní adresa: fotosoutezdk@seznam.cz.

-red-

Badatelé ve stádiu zrodu

Středa 23. dubna byla dnem jako stvořeným pro klíčení a vyhášení lodyh – bylo teplo, vlhko, voňavo, zkrátka jarně. Není tedy jisté náhoda, že se právě v tento den konalo již tradiční fakultní kolo soutěže Student a věda, jejímž úkolem je právě podpořit budoucí badatele v tom, aby klíčili, rostli a plnili se mizou ducha. Soutěž, organizačně zajištěná Katedrou bohemistiky FF UP, probíhala paralelně v jazykové a literárněvědné sekci – proti předešlým ročníkům byl mnohem větší zájem o sekci literárněvědnou, a to jak počtem příspěvků, tak množstvím obecnosti (některé referáty vylslechlo až padesát posluchačů).

Třináct příspěvků v literárněvědné sekci bylo seřazeno chronologicky, tedy podle generační příslušnosti analyzovaných autorů nebo data vydání interpretovaných literárních děl. Až na tři výjimky se jednalo o příspěvky bohemistické, většina přednášejících byla posluchači jednooborové české filologie. Kvantitativně nejsilnější bylo zastoupeno období dekadence (hned tři příspěvky o Jiřím Karáskovi ze Lvovic) a současné období po roce 1989, přičemž poslední referát byl aktuálně věnován diskutované próze Petry Hůlové *Paměť mojí babičce*, která v anketě Lidových novin získala titul Kniha roku 2002 a je nominována na cenu Magnesia Litera v kategorii Objev roku. Příspěvky byly různorodé i po stránce metodologické, vedle převážujících referátů analytických či aplikujících určitý teoretický systém na konkrétní dílo jsme mohli vylslechnout také příspěvek textologický a teatrologický.

Velký počet kvalitních referátů ovšem značně ztížil hodnocení pětičlenné poroty, která po téměř hodinové poradě vynesla následující verdikt:

1. místo získal **G. Pleska** (5. roč. jednooborové české filologie) s příspěvkem nazvaným *Dost už pění nad leluji (Některé transtextové souvislosti rostlinných motivů v Pečetního prstenu Josefa Palivce)*,
2. místo **L. Krausová** (3. roč. jednooborové české filologie) s referátem *Mystifikace jako cesta k pravdě (Nad prózou Vladimíra Macury)* a
3. místo získali shodně **E. Zemánková** se zmíněnou prací o próze Petry Hůlové a studenti **L. Foldyna** a **F. Koky** s vybranými kapitolami ze svých

Kontaktujte EURODESK – s ním se v Evropě neztratíte!

Evropská informační služba mládeže Eurodesk je projektem programu Mládež ČNA Institutu dětí a mládeže MŠMT ČR. Evropskou informační síť Eurodesku tvoří v současné době přes 400 poboček, které působí ve 26 zemích. Celá síť funguje ve třech rovinách: první z nich je Bruselská linka, která síť řídí a distribuuje aktuální informace (především o grantových vzdělávacích programech EU) od Evropské komise všem svým eurodeskovým partnerům; druhou rovinu reprezentují národní partneři (u nás v Praze), kteří rozšiřují informace z Bruselu příslušným institucím ve svých zemích a informace ze svých zemí vkládají do informační sítě Eurodesku; třetí rovinou jsou regionální pobočky Eurodesku.

Tento systém umožňuje, aby mládež v ČR (a nejen ona) rychle získala aktuální informace z EU a většiny evropských zemí. Eurodesk pomůže zdarma nalézt informace o grantových programech EU (zejména z oblastí vzdělávání a aktivit mládeže), informace o národních a evropských organizacích působících v oblasti vzdělávání a mládeže, odkazy na internetové stránky umožňující hledat práci v jednotlivých evropských zemích i odkazy na cenově dostupné ubytování v evropských městech.

Eurodesk rovněž nabízí zprostředkování vhodného zahraničního partnera pro mezinárodní výměny mládeže v rámci grantového programu Mládež i zajištění kontaktu na vhodnou partnerskou hostitelskou organizaci v případě zájmu o Evropskou dobrovolnou službu.

Kontakt: EURODESK, ČNA MLÁDEŽ/IDM MŠMT ČR, Senovážní nám. 24, 116 47 Praha 1, osobní návštěvy: út a čt 14–16 hod., e-mail: mailto:euodes@adam.cz, tel.: 234 621 261, fax: 224 225 046, <http://www.eurodesk.cz>, <http://www.eurodesk.org>.

diplomových prací na téma současné slovenské prózy v prvním případě a současné polské poezie v případě druhém.

Jazykovéčná sekce byla co do počtu příspěvků skromnější (zaznělo jich celkem sedm), ale bohatě si to vynahrádila v tematickém rozpětí soutěžních prací – soutěžící se věnovali většinou dosti specifické problematice češtiny, němčiny, francouzštiny, polštiny a také litevštiny, baltského jazyka pozoruhodného svou archaickou gramatickou strukturou i slovní zásobou. Mezi posluchači zaznamenal největší ohlas příspěvek T. Watanabe, japonského studenta naší univerzity, jenž obecnostu velmi neotřelou formou a s uvedením mnoha příkladů přiblížil obtíže, které potkávají Japonce při vzládání české výslovnosti.

Téměř stejné potíže jako Japonci s českou výslovností měla porota s rozhodnutím, které ze sedmi kvalitativně celkem vyrovnaných soutěžních příspěvků by měly být oceněny – za využití dvou nezávislých bodovacích stupnic („odborná úroveň“ a „nápaditost“) nakonec rozhodla o tomto pořadí:

1. místo obsadila **L. Korbélyiová** (5. roč. jednooborové české filologie) s prací *Zajíce čepice, duhu stůl aneb Sémantika genitivu adnominalního v češtině a litevštině*,
2. místo zaujala **M. Beránková** (5. roč. německé filologie) s příspěvkem *Suplece v němčině* a
3. místo získala **P. Marchalová** (4. roč. české filologie a historie) s referátem na téma *Odras vývoje českého pravopisu v Městské knize trhové v Českém Krumlově z let (1575) 1579 až 1601 (1669)*.

Porota se dále rozhodla udělit čestná uznání **J. Koldovi** za práci o jazyce polských SMS a **T. Watanabe** za výše zmíněný příspěvek o české výslovnosti v očích (či spíš v ústech) Japonce.

Ti, kdo stanuli v obou sekcích na pomyslných stupních vítězů, obdrželi diplomy a finanční odměny věnované děkanátem FF UP, lingvistická sekce navíc „vyplatila“ i oba studenty, kteří získali čestná uznání. Dálek více než hmotných darů by si však ocenění mladí badatelé – alespoň jak doufá porota – měli vážit možností své práce veřejně prezentovat dílem na celostátní studentské literárněvědné konferenci, organizované v Praze Ústavem pro českou literaturu AV ČR, dílem na IV. mezinárodním setkání mladých lingvistů, pořádaném Katedrou bohemistiky FF UP ve dnech 12. až 14. května (z obou konferencí navíc vzejdou sborníky).

Mgr. O. Bláha, Mgr. E. Gilk, Ph.D.,
Katedra bohemistiky FF UP

Diskuse, názory, ohlasy

Ad) Pravda nemívá všech pět P (ŽUP č. 28, str. 10)

Máš pravdu, můj skeptický příteli. Výzvy opravdu nejsou k ničemu, nemají-li adresáta, který by je měl a chtěl slyšet a mohl reagovat. Jenže tak jako rozhodnutí akreditační komise s výzvou ke zvýšení počtu docentů a vědeckých publikací mělo svého adresáta, má její přeče i můj sloupek (ŽUP č. 27, str. 7). Jsou jimi univerzitní pracovníci, kteří mají mandát k tomu, aby garantovali úroveň oborů a formovali je k mezinárodní srovnatelnosti a konkurenceschopnosti. Jsou kompetentní k vytváření vhodných podmínek ve všech oborech, pro něž existují mezinárodní periodika a nadnárodní odborné a vědecké společnosti. Jinak se obor (potažmo fakulta) dostává do izolace s rizikem provincialismu. Příklady oba známe. Jsou smutné. Proto se mi zdálo potřebné nemlčet, ale napsat o tom. I když, pravda, to není téma milé všem.

Prof. M. Hejtmánek

Historie je plná faktů dokazujících, že pravda byla umlčena pronásledováním.

John S. Mill (* 20. 5. 1806)

Cena města Olomouce 2002 v oblasti literární činnosti: doc. Lucy Topol'ská

Olomoucká rodačka, absolventka Univerzity Palackého a Univerzity Karlovy, germanistka, od roku 1965 vysokoškolská pedagožka doc. L. Topol'ská, CSc., má za sebou výzkumnou a publikační činnost včetně řady objevných studií o českoněmeckých básních a překladatelích. Ačkoliv byla její vědecká dráha

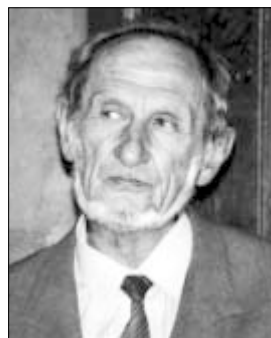
zpočátku různě křížena a byla pod stálým ideologickým tlakem, nepřešla a nadále publikovat. Její hlavní zásluhou je, že udržovala kontinuitu vědecké a pedagogické práce a položila tím základy pro rozvoj studia dějin německé literatury na UP v letech po pádu totalitní diktatury. V letech 1999–2001 uspořádala sedm úspěšných konferencí v Olomouci, věnovaných olomoucké a moravské literatuře.

Doc. L. Topol'ská je vynikající překladatelkou, přeložila z německého jazyka do češtiny nejméně osmnáct knih, reprezentujících v naší kultuře přední německé, rakouské a švýcarské spisovatele (Ö. v. Horvátha, G. Grasse, P. Celana, L. Perutze aj.). Většina těchto překladů (celkem 14) vznikla až po r. 1989. V roce 2000 byla za své překladatelské umění a interkulturní zásluhy vyznamenána v Berlíně Ústavem Ludvíka Kundery a německou nadací Roberta Bosche.

Patří k prvním vysokoškolským učitelům UP, kteří v listopadu a prosinci 1989 aktivně podporovali studentskou stávku a další aktivity vedoucí k pádu režimu. Její dílo reprezentuje olomouckou kulturní činnost i daleko za hranicemi našeho města. Cena města Olomouce jí byla udělena již v roce 1990 za výsledky práce v oblasti dějin německé a rakouské literatury.

Cena města Olomouce 2002 v oblasti přírodních věd: prof. Otakar Štěrba

Ekolog, cestovatel, odborný spisovatel prof. O. Štěrba, CSc., vystudoval vysokou školu v Brně, obor zoologie. Od studentských let se věnuje studiu života v tůních, jeskyních, řekách a vstupuje na světovou vědeckou scénu svými objevy ze systematické zoologie. Je uznávaným odborníkem na hydrobiologii.

Prof. O. Štěrba, CSc., je horolezec a cestovatel, který uskutečnil řadu prvosjezdů asijských řek a vedl první českou vědeckou expedici do Himálajů. Své poznatky vtělil do osmi vědeckopopulárních knih, populárně-učebních filmů, výukových televizních pořadů a množství odborných přednášek.

Své zkušenosti využil při založení Katedry ekologie v roce 1990 na Přírodovědecké fakultě UP jako prvního vysokoškolského učiliště tohoto oboru u nás. V roce 1991 byl jmenován prvním profesorem ekologie. Zavedl odborné studium „Ochrana a tvorba životního prostředí“, které ve stejné podobě postupně převzaly všechny přírodovědecké fakulty ČR. Katedru ekologie PrF UP vedl od založení do roku 2000, kromě let 1990–1994, kdy zastával funkci děkana fakulty.

V celé své činnosti usiluje Otakar Štěrba o obnovu přírodní rovnováhy.

Zdroj -úmo-, foto -tj-

O distančním vzdělávání, jeho vývoji, trendech, možnostech a budoucnosti

Centrum distančního vzdělávání UP (dále CDV UP) vzniklo v roce 1996 za podpory programu Evropské unie Phare. Cílem uvedeného programu, jenž podporuje i tvorbu pracovišť otevřeného distančního vzdělávání, je vytvoření sítě těchto pracovišť v rámci ČR, centrální a východní Evropy. CDV UP jakožto celouniverzitní pracoviště by mělo nabízet servis a zázemí pro realizaci distančního vzdělávání na jednotlivých fakultách. CDV tedy pracuje v obecné rovině, na fakultách v jednotlivých střediscích distančního studia pak proškolení zaměstnanci připravují jednotlivé distanční programy. Rozhovor týkající se nejen konkrétní činnosti zmíněného pracoviště poskytl Zurnálu UP

Mgr. I. Hoblíková, vedoucí CDV UP:
Jak by měla podle vás vypadat činnost CDV UP jakožto celouniverzitního pracoviště?

Vedoucí Centra distančního vzdělávání UP jsem asi dva měsíce a ne vše dosud fungovalo tak, jak bych si představovala. Domnívám se, že základní pilíř naší práce by měl spočívat v informačním servisu pro odborníky naší univerzity. Měli bychom informovat o probíhajících konferencích, seminářích, nových publikacích, o tom, co je v distančním vzdělávání nového, poskytovat odborné poradenství i vzdělávat. Naši další existenci si neumím představit bez kvalitních webových stránek, které intenzivně připravujeme. Ale abych nebyla jen kritická – za velmi pozitivní považuji např. již navázanou spolupráci se zahraničím, mám na mysli kontakty s francouzským CNED (Národním centrem distančního vzdělávání), které jsou i v současné době pro naše centrum velmi inspirující. Je na místě zmínit se také o kurzu **Příprava realizátorů distančního vzdělávání**, jenž vznikl v našem centru a který probíhá distančně o distančním vzdělávání. Troufám si říci, že takový kurz, jenž připravuje potenciální vzdělavaatele v distanční formě, nemá v ČR obdoby. Zájemce učíme, jak funguje systém distančního vzdělávání, jakou roli má vzdělávatel distančního vzdělávání (tutor), připravujeme je na roli tutora, učíme je psát distanční texty, jejichž struktura a charakter jsou odlišné od struktury klasického textu. Posluchači se vzdělávají v logistice, managementu, marketingu, organizaci, stranou nezůstávají ani ekonomické aspekty organizace distančního kurzu.

Je distanční vzdělávání srovnatelné s prezenčním? Můžete vysvětlit jeho podstatu?

První kroky ke vzniku distančního vzdělávání spojujeme s vědeckotechnickým rozvojem, demografickými i ekonomickými změnami a v souladu s tím se zvyšujícími se požadavky na celoživotní vzdělávání. K průkopníkům distančního vzdělávání vedle Francie a jejího CNED patřila Velká Británie. Tehdy se distančně studovalo za podpory rozhlasového, televizního vysílání a poštovní korespondence. Dnešní distanční studium se bez počítače neobejde, je postaveno na multimediální podpoře. V této souvislosti bych zmínila např. Open University (VB) založenou v 60. letech, jejíž posluchači se vzdělávají výhradně distanční formou. Možnost studovat má každý, k přijetí není třeba žádných kritérií, žádných přijímacích zkoušek. Distanční forma studia tedy znamená řízené, placené a – zdůrazňuji – plnohodnotné samostudium. Odlišnost spočívá ve formě, nikoli v obsahu. Ruku v ruce s „distančností“ kráčí také naprosto otevřený přístup a vysoký stupeň flexibility na straně vzdělávací instituce i studujících. Proto název „Open University“, čili otevřená univerzita.

V našich podmínkách ale distanční vzdělávání tolik rozšířené není. Jaké jsou vlastně v tomto směru trendy?

V oblasti distančního vzdělávání máme co dohánět. Naše univerzity zajišťují především prezenční studium, a tak to samozřejmě i zůstane. Protože je ale poptávka po vysokoškolském vzdělání větší a univerzita není schopna vyhovět všem zájemcům, je pochopitelné, že trend distančního vzdělávání poroste. Distanční forma studia jako by vývojově navazovala na nám známé tzv. dálkové studium, které spočívalo v kombinaci prezenční výuky koncentrova-

né do několika mála dní a poté v samostudiu klasických materiálů. Student zůstával se svými studiem osamocen. Chyběla tolik potřebná interakce ve vzdělávacím procesu. Účastník distančního studia má materiály zpracované srozumitelněji, problémově, při jejich studiu musí současně odpovídat na otázky, zpracovávat případové studie. Není opomenuta zpětná vazba, pro posluchače bez možnosti dotazovat se na seminářích velmi důležitá. Tato vazba je podporována tutorem, jenž ovšem nefunguje jako přednášející. Tutor podporuje, komunikuje prostřednictvím internetu, v některých případech prostřednictvím řídicího vzdělávacího systému se studenty, je k dispozici na e-mailu, na telefonu, někdy i na faxu. Studenti se tedy vzdělávají pod vlastním vedením. V systému distančního studia jsou i prezenční prvky, např. tutoriály, jimiž se rozumějí setkání v podobě seminářů, workshopů, diskusí atd. Nejedná se však o klasické přednášky, výklady, jde spíše o kritické hodnocení dané problematiky. Součástí mohou být i tzv. letní či rezidenční školy, tedy několikadenní intenzivní výcvik. K tomu bych ráda dodala, že distanční studium se snaží, aby výsledek vzdělávání byl co nejtěsněji spojován s praxí.

Komu je distanční forma studia určena?

Všem těm, kteří z nějakého důvodu nestudovali v klasické denní formě. Distančně studují většinou zaměstnaní lidé. Vybírají si obor, jenž úzce souvisí s jejich zaměstnáním. K příkladu nemusím odbíhat daleko – v „Přípravě realizátorů distančního vzdělávání“ registrujeme vesměs osoby, které již v různých centrech dalšího celoživotního vzdělávání působí nebo působit začínají. Absolventy jsou např. zaměstnanci univerzit, na jejichž fakultách přistupují k distanční formě studia.

Je možné distančně studovat cokoli?

Téměř ano. Ale jsou zde i obory, pro jejichž studium není tato forma vhodná. Za nejtýpější příklad si dovoluji považovat studium medicíny. Opět pro příklad může posloužit Open University (VB), kde se studuje mnohé. Kromě graduálních programů nabízí univerzita i rozličné zájmové kurzy. Pro ty, kteří z nějakého důvodu nemohli složit maturitu, jsou nabízeny i středoškolské kurzy. Open University vytvořila velmi obsáhlou síť posluchačů, i v ČR můžete např. studovat distanční program managementu, jenž umožňuje vystudovat celý program MBA (manažerský titul). Dostupné jsou ale také kurzy týkající se životního prostředí, managementu veřejné správy atd. Spektrum nabídky Open University je velmi široké, a jak jsem již výše uvedla, v hodnotě či obsahu studia nejsou spatřovány rozdíly.

Vraťte se tedy ještě jednou ke kurzu Příprava realizátorů distančního vzdělávání. Jak dlouho kurz trvá a kolik má již absolventů?

CDV UP se svými čtyřmi zaměstnanci (disponuje ale i externisty) je organizátorem i realizátorem kurzu. Někteří jeho pracovníci jsou zároveň tutory čili vzdělavateli, někteří vykonávají manažerskou a administrativní práci. Od ledna 2001, kdy se do kurzu dostalo prvních 20 zájemců (v každém kurzu může být maximálně 20 lidí) proběhlo do dnešních dnů celkem 13 kurzů. V rámci UP jsme vzdělávali zaměstnance pedagogické a přírodovědecké fakulty. Největší zájem je vždy o osvojení si způsobilosti psát distanční texty. Přepracovat skripta do podoby charakteristické pro řízené samostudium je vlastně jedním z hlavních kritérií. Každý z kurzů trvá tři až čtyři měsíce, úspěšný absolvent se potom stává tutorem (autorem, managerem) distančního vzdělávání. Po absolutoriu kurzu poskytujeme i nadále metodickou podporu.

S koncem června 2003 budeme mít zhruba 300 absolventů. Protože se distanční studium díky novým informačním a komunikačním technologiím hodně vyvíjí, pracujeme na jeho inovačním modelu. Ten bychom rádi ve větší míře nabídli UP.

Dovedete si představit rozšíření služeb CDV UP?

Rádi bychom rozšířili informační servis. Dosud probíhá distanční studium za podpory internetu, Dokončení na str. 8

28. KVĚTNA

V. Špunda (OU): *Differentiation of photosynthetic apparatus of exposed and shaded needles within young Norway spruce stand*. M. Navrátil (OU): *Spectral characteristics of incident and penetrating solar radiation in Norway spruce stand*. Seminář, učebna FXIII Katedry experimentální fyziky PŘF UP, tř. Svobody 26, 14 hod. Jednací jazyk: angličtina.

T. Hanzlík (hudba), M. Večeřová (sopran) a Ensemble Damian: *Epibateron*. Kantáta na torzo pitoreskní barokní básně, 19.30 hod., kaple Božího Těla (UC UP).

28.–29. KVĚTNA

Ozvěny Festivalu středoevropských filmů STREČNO: Jednodenní zrcadlení filmového festivalu pod Fatrou. Pořádá Pastiche filmz. Filmový sál UC UP, 20 hod.

28.–30. KVĚTNA

Mineralogie Českého masivu a Západních Karpat: Konference s exkurzí (Olomouc, Zlaté Hory). Pořádá Katedra geologie PŘF UP.

29. KVĚTNA

Geneticky modifikované organismy a opatření k biologické bezpečnosti v ČR: Informační seminář. Velký přednáškový sál PŘF UP (Šlechtitelů 11), 10 hod. Z organizačních důvodů je třeba oznámit svou účast zaslanou přihláškou.

29.–30. KVĚTNA

Klasická filologie na prahu 3. tisíciletí. Konference, pořádá Katedra klasické filologie FF UP.

DO 30. KVĚTNA

L. Wiśniewski: *Nevíte, po čem šlapete*. Makrofotografie ze života hmyzu. Galerie Konvikt (UC UP), po-pá: 8–19 hod.

31. KVĚTNA

Tenisový turnaj „UP OPEN 2003“: IX. ročník pořádaný pod záštitou děkanky FTK UP. Tenisové kurty MILO Olomouc, 8 hod prezentace, 8.30 hod losování, 9 hod zahájení.

-red-

O distančním vzdělávání...

Dokončení ze str. 7

prosté e-mailové pošty. Hodně se ale hovoří o e-learningu, o aplikaci tzv. LMS (Learning management systém). Jedná se o kompletní softwaru, jež umožňuje organizovat, řídit, připravovat, podporovat řízené samostudium, a to za podpory internetu, intranetu atd. UP přistupuje k aplikaci LMS zatím spíše pilotním způsobem. K aplikaci přistupují jednotlivé fakulty, některé již ve zmíněném systému pracují. Cíl UP by měl být, už s ohledem na blízkou budoucnost, v níž by se zřejmě postupně dostanou do útlumu kombinované formy studia a naopak posílení dojdou formy distanční, jiný. Snad se v příštích měsících prostřednictvím naší malé informační kampaně zvýší povědomí o tom, co vlastně LMS je a co můžeme od něj očekávat. Jeden z významných úkolů našeho pracoviště tedy spočívá ve sledování trendů LMS, účasti na konferencích o e-learningu a průběžného informování UP o jejich obsahu, v závěrečné fázi pak vytvoření půdy pro to, aby aplikace e-learningu byla v rámci UP širší. V rámci informační kampaně jsme připravili i sadu prezentací různých LMS, různých systémů (viz ŽUP č. 2, Cyklus prezentací řídicích vzdělávacích systémů). Posílit by se měla také naše role v koordinaci Evropských projektů zaměřených na celoživotní vzdělávání, opět s důrazem na distanční formy. Rozhovor připravila

M. Hronová

Spolupráce P-centra a olomoucké univerzity

V souvislosti s návštěvou pedagogů a studentů z Dánska (speciální zařízení pro mladé lidi s emocionálními a sociálními problémy) na Katedře speciální pedagogiky UP a P-centra Olomouc (středisko pro prevenci, léčbu a integraci osob ohrožených drogovou závislostí) bychom rádi shrnuli spolupráci P-centra a UP.

Spolupráce P-centra s UP se datuje již od r. 1995 a je dovršena v r. 2003 uzavřením *Realizační dohody*, jejímž předmětem je vytvoření výzkumného a vzdělávacího pracoviště UP v jednotlivých vzdělávacích, poradenských, terapeutických a sociálních programech P-centra a vzájemná spolupráce na rozvoji výzkumu a vzdělání.

Významné momenty spolupráce s UP:
– v r. 1995 ve spolupráci s FF UP a CKI byl uspořádán týdenní seminář *Lidé a drogy*;
– v r. 1996 ve spolupráci s PdF UP byla vydána vysokoškolská skripta *Drogy a drogová závislost*;
– v r. 1997 ve spolupráci s FF UP byla uspořádána Česko-holandská konference;
– v r. 1998 ve spolupráci s FF UP byla realizována a vydána výzkumná studie o doléčování;
– v r. 1999–2000 ve spolupráci s FF UP byla uspořádána Česko-britská konference;
– v r. 2003 ve spolupráci s PhDr. M. Miovským (Katedra psychologie FF UP) vzniká pro klienty doléčovacího programu *Vstupní dotazník při nástupu do programu*;
– v r. 2004 – zajištěna lektorská účast terapeutů P-centra na specializačním studiu „Prevence sociálně patologických jevů“, který odborně garantuje Katedra psychologie a patopsychologie PdF UP;

– od r. 1995 až dosud nabízíme studentům UP možnost absolvování krátkodobých či dlouhodobých odborných stáží a pedagogických praxí;
– studentům UP nabízíme také možnost konzultací při zpracování diplomových prací – získání anamnestických materiálů, přímá práce s klienty (spolupráce s PhDr. M. Miovským).

V současné době bychom rádi oslovili studenty UP a dostali se do jejich podvědomí jako výzkumné a vzdělávací středisko UP a velmi vítáme spolupráci. V případě zájmu nabízíme studentům především studium psychologie, speciální pedagogiky a sociální práce, možnost zpracování diplomových témat z oblasti praxe v našem zařízení.

Blíží informace získáte na webových stránkách www.p-centrum.cz.

-hš-

Socioterapeutický klub pro psychosociálně ohrožené děti nabízí

pracovní místo

na částečný úvazek pro studentku či absolventku VŠ humanitního směru.

Předpoklady: odolnost proti stresu, trpělivost, kreativita, zájem o práci s obtížně zvladatelnými dětmi, zkušenost práce s dětmi je vítána.

Nástup od srpna 2003. Zájemci obračejte se na P-centrum, Lafayetteova 9, 772 00 Olomouc, tel.: 585 221 983. P-centrum@P-centrum.cz, <http://www.p-centrum.cz>.

-red-

Fejeton

Stručná úvaha o moci

Moc je sociální koncept a zároveň analogie fyzikálního konceptu síla. Podobně jako síla má i moc mnoho forem svého projevu. Známe moc vědění (vědění je síla), moc politickou (kdy je jedinec v jisté pozici, v jistém postavení vybaven právy jiným nedostupnými), moc, kterou nazýváme silou osobnosti (každý člověk má silnější nebo slabší charisma, kterým působí na své okolí), moc zákonodárnou, výkonnou a soudní, moc opírající se o sexuální přitažlivost a potřebu, moc sdělovacích prostředků, televize, rozhlasu a novin, a tak dále a tak podobně. Na jednom pólu stupnice moci leží bezmoc jako její dialektický protějšek i doplněk.

V podstatě každá lidská bytost má k moci pozitivní vztah. Tento vztah je ovšem modifikován zaměřením na tu kterou podobu moci. Jsou lidé, kterým učarovala představa být poslancem a jiní, kterým je možnost, že budou spojováni s politickou mocí, přímo odporná, protože politiku považují už ze samé její podstaty za špinavost. Viz heslo čisté ruce. Jsou lidé ukájejející svou potřebu moci představou, že mohou ze zákulisí svého nenápadného postavení tažat za nitky osudů jiných lidí (mechanismem sedé eminence). A jsou lidé ochotní udělat cokoli pro to, aby byli obdivováni svým okolím, aby se jejich moc nad bližními projevovala v síle proneseného nebo napsaného slova, zkomponované opery, v působení obrazu či sochařského díla, zpěvu či hereckého výkonu.

Atributem moci je možnost ovládnání lidí, jejich životních osudů. Možnost prospět a zavázat si vědců, možnost zabránit něčemu a odejmout něco. V tomto úhlu pohledu moc není vázána výhradně na svého nositele a držitele. Moc je relace binární, dvoupólová; někdo ji vykonává, jiní ji konzumují a podřizují se jí.

Právě v tomto ohledu je zdroj toho, co nazýváme zneužitím nebo možností zneužití moci. Nebudu to rozebírat. Jde prostě o to, že držitel moci překročí mez svého pověření (nebo možná i talentu). Z moci jemu svěřené přiděluje, jako by ze svého rozdával. Těžko se to měří, ale existuje to naprosto reálně.

Zdá se, že to jinak neumíme – a řízení lidské společnosti si neumíme představit jinak než jako distribuci moci pověřením jedněch a její víceméně pasivní konzumací ostatními, přestože zneužitelnost a zneužívání moci existuje stejně reálně jako rýma na podzim a pylová alergie na jaře.

Podobně jako se bráníme proti rýmě a alergii očkováním a polykáním vitamínů, měli bychom se bránit i proti zneužití moci. Oficiálně se tak děje, o demokratických mechanismech majících za úkol tomu bránit se do nekonečna diskutuje. Žádná diskuse však zatím nikdy ničeho podstatného v tomto ohledu nedosáhla. Bezzubé je i Forum 2000.

V této hře bych vsadil na prevenci. Podobně jako pederasta nepustíme za školní katedru, homosexuálního muže do kasáren mezi vojáky, recidivistu pětkrát trestaného za defraudaci do správní rady banky a člověka s chronickou rýmou do tramvaje – ať by se jakkoli oháněli svými lidskými právy – neměli bychom svěřovat moc člověku, který už předtím ji zneužil. Ve prospěch vlastní, případně v neprospěch jiných. Můj přístup k těhle věci nemá nic společného s politickým partajnicktím, s ideologiemi nebo náboženským přesvědčením. Můj cut-off je veden v dimenzi praktického každodenního chování. V dimenzi rozhodování a jednání. Ať si říká demokrat, nebo komunist.

Svou analogii, jak jsem ji tady naznačil, hájím. Uvědomuji si, že je to také jenom princip, od jehož vyslovení k realizaci je daleko. Ale i ten princip je víc než bezbřehé a k žádným závěrům nevedoucí tlachavé diskuse, kdy se vytahují jednotlivosti a každý vyslovený názor sází na jinou etickou dimenzi. Žijí na tomto světě už poměrně dlouho, vyslechl jsem nespočetně mnoho debat – a sledal, že jenom v zoufalé málo případech dokázal někdo někoho jiného přesvědčit, že jeho názor je oprávněnější a lepší než názor jeho protějšku. O to víc jsme povinni usilovat i v tomhle počínání o nalezení řádu.

Prof. S. Komenda